

עסקים ולומדים

זווית יהודית אקטואלית לקהילת אנשי העסקים

פרשת במדבר, חג השבועות, ה' סיון תשע"ה



שבועות – חג ההווה

על יהודי מוטלות שלוש חובות: לזכור וללמוד מהעבר, לצפות לישועה העתידית ולחיות ולפעול בהווה. שלשת ממדי הזמן: עבר, הווה ועתיד, נרמזים גם בשלשת הרגלים.

בחג הפסח אנו חוזרים לעבר. מצוות החג כולן – קרבן פסח, אכילת מצה ומרור וסיפור יציאת מצרים, מכוונות את האדם לשחזר את ההיסטוריה, "לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים" (משנה פסחים פ"י מ"ה). בחג הסוכות, לעומת זאת, אנו חולמים על העתיד. הסוכה העתידית מעורו של ליתן, החזונות שבספר זכריה (פרק יד) על חג הסוכות והקמתה מחדש של "סוכות דוד הנופלת" הלא היא מלכות בית דוד והמקדש מכוונים לעתיד. אמנם, גם בחג הסוכות קיים ממד של עבר: "כי בסוכות הושבתי את בני ישראל" (ויקרא כג, מג), אולם המשותף לכל מצוות החג היא הכמיהה אל העתיד שבאחרית הימים שבו העולם האידילי של גן העדן ישוב ויחזור.

בין שני חגים אלו נמצא חג השבועות שבו מודגשת ההכרה בערכו של ההווה. החל משבועות מתחילים להביא את ביכורי הפירות לבית המקדש (משנה ביכורים פ"א מ"ג ומ"י). הבאת הביכורים מצביעה על הכרת הטוב לה' ועל שמחתנו במציאות בה אנחנו חיים כאן ועכשיו: "ויתן לנו את הארץ הזאת ארץ זבת חלב ודבש... ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתת לי ה'... ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלהיך ולביתך" (דברים כ"ו, ט"ו).

ההתייחסות לחג השבועות כחג ההווה מסביר את העדרן של מצוות מיוחדות. מצוות החג הן סמלים המיועדים להוביל את תודעת האדם למצב שונה מזה שבו הוא מצוי כאן ועכשיו. סוכות ופסח גדושים בסמלים שכאלה, המקשרים את האדם עם עברו ועתידו. בשבועות, לעומת זאת, אין סמלים. יתכן שזו גם הסיבה לכך שבשבועות אורך רק יום אחד ולא שבעה כשאר הרגלים המבקשים לעצב עולם אחר. שם יש צורך בזמן. אולם כדי לחוות את ההווה די ביום יחיד.

כשם שאין תאריך להווה, התורה לא נקבה גם בתאריך מסוים לחג השבועות. נאמר רק כי חוגגים אותו חמישים יום לאחר הבאת קרבן העומר (ויקרא כג, טו-טז). גם למצוות הביכורים הקשורה לחג השבועות אין תאריך יחיד וניתן לקיימה כל עוד פירות נלקטים בשדה.

העבר מעניק משמעות להווה ומכוון את דרכו של האדם. העתיד, החזונות והתקוות, מעניקים השראה ושאפיות. לעומתם, חג השבועות מציג לאדם את אתגר ההווה שבו הוא נדרש להכיר בטוב שבחיו ולומר 'עכשיו טוב' – "ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' א-להיך ולביתך".

האמירה "יהיה טוב", מבחינה זו, היא אמירה שגויה לא רק משום שהיא מכחישה את הטוב שכבר קיים בהווה, אלא משום שהיא שוללת את הטוב שבעתיד. מי שמתעלם מההווה ומתמקד רק בתקוות העתיד, עלול להחמיץ את הטוב גם כאשר כל תקוותיו יתגשמו.

דבר זה נרמז גם בספירת העומר. לרוב ספירה מבטאת ציפייה לסיום, ולכן היא בדרך כלל ספירה לאחור. ספירה שכזו מבטאת רצון להימנע מההווה. הסופר מעוניין לדלג על הזמן, "לאפס אותו" ולהגיע אל נקודת היעד שנמצאת בעתיד.

לעומת זאת, ספירת העומר היא חיובית. אנו מתחילים באחד וסופרים עד ארבעים ותשעה ימים, כאשר לכל אחד מימי הספירה נודע אופי מיוחד, משמעות עצמאית ויכולת תיקון מסוימת המתקיימת רק בו. אמנם ביחס לימי הספירה חג השבועות נמצא בעתיד, אולם אופן הספירה מלמד שהדרך להגיע לעתיד הוא באמצעות חווית הווה והפיכת כל יום לבעל משמעות, כפי ששמעתי מהרב דוד זלר ז"ל:

"The way to count the days is by making the days count"

הכותב הינו: הרב יעקב נגן
ר"מ בישיבת הסדר בעתניאל

בארגון רבני צהר חברים למעלה מ-1,000 רבנים ואנשי חינוך, הפועלים בהתנדבות לקידום זהותה היהודית של מדינת ישראל, מתוך הידברות ושותפות. ארגון רבני צהר מבוסס על עקרונות של יושרה ונאמנות למדינה, תוך מחויבות להלכה ולמסורת היהודית.

ארגון צהר מזמין אותך להיות שותף באיחוד החברה הישראלית
ובעיצוב דמותה היהודית של מדינת ישראל

לתרומות ולתמיכה בפעילויות של צהר: 1800-071-414 | www.tzohar.org.il

חפשו אותנו ב-f

